

Ohjeistus varhaiskasvatukseen ja esiopetuksen järjestämisestä 1.12.2023

Sisällys

1	LINKIT LASTEN VARHAISKASVATUKSEEN JA ESIOPETUKSEEN LIITTYVÄÄN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	3
2	VARHAISKASVATUSPAIKAN HAKEMINEN	3
2.1	Palveluohjaus ja neuvonta.....	3
2.2	Varhaiskasvatukseen hakeminen ja hakemusten käsittely	4
3	VARHAISKASVATUSPAIKAN OSOITTAMINEN.....	5
3.1	Sijoittamisprosessi ja määrääjat	5
3.2	Varhaiskasvatukseen sijoittaminen	6
3.3	Ilta- viikonloppu- ja vuoropäivähoitoon sijoittaminen	7
3.4	Päätös varhaiskasvatuksesta	7
3.5	Siirto toiseen varhaiskasvatuspaikkaan	8
3.6	Muutoksenhaku	8
4	VARHAISKASVATUSPAIKAN KÄYTTÄMINEN	9
4.1	Varhaiskasvatuspaikan vastaanottaminen	9
4.2	Tutustumisjakso	9
4.3	Varhaiskasvatusajan muutos.....	9
4.4	Varhaiskasvatuspaikan käyttämättä jättäminen	10
4.5	Takuupaikka	10
4.6	Vanhempainvapaa	10
4.7	Muistutus ja kantelu	11
4.8	Ilmoitusvelvollisuus	11
4.9	Varhaiskasvatuksen irtisanominen.....	12
5	VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN ERITYISTILANTEISSA.....	12
5.1	Varhaiskasvatuspaikan tilapäinen käyttö.....	12
5.2	Erytishuolto-ohjelmaan perustuva varhaiskasvatus.....	12
5.3	Lastensuojeluun tai muuhun syyhyn perustuva lapsen sijoittaminen varhaiskasvatukseen	12
6	OIKEUS KUNTARAJAT YLITTÄVÄÄN VARHAISKASVATUKSEEN JA ESIOPETUKSEEN.....	13
7	ESIOPETUKSEEN HAKEMINEN	13
7.1	Esiopetukseen osallistuminen.....	13
7.2	Lyhyet ja turvalliset matkat	13
7.3	Mahdollisuus varhaiskasvatukseen osallistumiseen	14
7.4	Esiopetukseen hakeminen.....	15
7.5	Päätöksentekijöiden toimivalta	15
7.6	Oppilaaksiotto	16
7.6.1	Esiopetuspaikan osoittaminen omalta alueelta	16
7.6.2	Esiopetuspaikan osoittaminen toiselta alueelta	16
7.7	Esiopetuksen järjestämipaikat.....	17

Liitteet	Lasten valinnassa keväällä huomioitavia periaatteita
	Ohjeistus ilta-, viikonloppu- ja vuorohoidosta
	Varhaiskasvatuspalvelujen ja esiopetukseen osallistumisen seudulliset linjaukset
	Aluejako

1 LINKIT LASTEN VARHAISKASVATUKSEEN JA ESIOPETUKSEEN LIITTYVÄÄN LAINSÄÄDÄNTÖÖN

Finlex

[Varhaiskasvatustalaki](#)

[Perusopetuslaki](#)

[Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta](#)

[Perusopetusasetus](#)

2 VARHAISKASVATUSPAIKAN HAKEMINEN

2.1 Palveluohjaus ja neuvonta

Huoltajat saavat tietoa Internet-sivuilta varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, avoimesta varhaiskasvatuksesta, palvelusetelistä ja lasten yksityisen hoidon sekä kotihoidon tuesta. Varhaiskasvatustalautuksen esimies vastaa oman yksikön tietojen päivittämisestä ja yhteystietojen oikeellisuudesta Internetissä. Varhaiskasvatustalautuspalvelut huolehtii palveluyksikkökohtaisten Internet-sivujen tietojen ajantasaisuudesta.

Tämä ohjeistus koskee kunnallista varhaiskasvatusta ja sen sisältö julkaistaan soveltuvin osin varhaiskasvatustalautuspalvelujen nettisivuilla.

Huoltajia ohjataan ottamaan yhteyttä ensisijaisesti palveluohjaukseen, jossa kerrotaan varhaiskasvatustalautuksen eri vaihtoehtoista (kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatustalautus, avoin varhaiskasvatustalautus sekä lasten kotihoidon tuki) ja ohjataan huoltajia valitsemaan tarpeen mukainen toimintamuoto ja varhaiskasvatustalautuksen laajuus. Tarvittaessa esimiehet antavat asiakkaalle yleistä neuvontaa.

Varhaiskasvatustalautusta järjestettäessä huomioidaan lapsen varhaiskasvatustalautuksen erilaiset tarpeet, muun muassa vuoroahoito, lääkehoito sekä tuen tarpeet.

2.2 Varhaiskasvatukseen hakeminen ja hakemusten käsittely

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää (Varhaiskasvatuslaki 5§ 1mom). Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, jonka kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on. Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, joka asuu kunnassa huoltajiensa työn, opiskelun, sairauden tai vastaavien syiden vuoksi, vaikka lapsella ei ole Suomessa kotikuntaa tai lapsen kotikunta on kotikuntalain perusteella toinen kunta. Kiireellisissä tapauksissa tai olosuhteiden muutoin niin vaatiessa kunnan on huolehdittava varhaiskasvatuksen järjestämisestä muullekin kunnassa oleskelevälle lapselle kuin kunnan asukkaalle. (Varhaiskasvatuslaki 6§)

Varhaiskasvatusta haetaan neljä kuukautta ennen varhaiskasvatuksen tarvetta. Mikäli varhaiskasvatuksen tarve kuitenkin johtuu työllistymisestä, opinnoista tai koulutuksesta, eikä tarpeen alkamisajankohta ole ennakoitavissa, on varhaiskasvatuspaikkaa haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin lapsi tarvitsee varhaiskasvatuspaikan (Varhaiskasvatuslaki, 17§).

Varhaiskasvatuksen tarpeen alkamisajankohta ei ole ennakoitavissa esim. seuraavissa tapauksissa:

- huoltaja saa työtarjoituksen, joka edellyttää työn aloittamista nopealla aikataululla
- huoltaja pääsee opiskelemaan tai hänelle osoitetaan paikka työllisyyskoulutukseen
- perheen muutto kuntaan johtuu uuden työn saamisesta, opinnoista tai koulutuksesta

Huoltajia pyydetään tarvittaessa osoittamaan kirjallisesti tieto äkillisestä työllistymisestä tai opiskelun aloittamisesta.

Varhaiskasvatukseen ohjataan hakemaan ensisijaisesti sähköisesti. Hakemus on voimassa yhden vuoden hakemuksen jättämisestä lähtien.

Lapsesta täytetään varhaiskasvatushakemus, jolla haetaan päiväkotihoidon tai perhepäivähoitoon. Huoltajia pyydetään nimeämään ensisijaisen varhaiskasvatuspaikkatoiveen lisäksi 1 - 3 muuta paikkavaihtoehtoa. Paperiseen varhaiskasvatushakemukseen merkitään vastaanottopäivä ja vastaanottajan nimi. Hakemus palautetaan Lahti-Pisteelle <https://www.lahti.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/palvelutori/lahti-piste/> Jos hakemus täytetään varhaiskasvatusyksikössä, toimitetaan hakemus sisäisellä postilla varhaiskasvatuspalvelujen palveluohjaukseen.

Hakemusta voidaan täydentää tai tehdä tarvittavia muutoksia huoltajien kanssa käydyn keskustelun pohjalta. Muutoksista tehdään merkintä Edlevo-järjestelmään lapsen hakemukseen ja muistilapulle.

Varhaiskasvatuspaikka myönnetään mahdollisuuksien mukaan huoltajien toiveiden ja viime

kädessä lainsäädännön mukaan.

Mikäli huoltajat eivät ole yksilöineet ensisijaista varhaiskasvatuspaikkatoivettaan ja hakemus on osoitettu alueelle tai haetaan palvelua, jota kyseinen yksikkö ei järjestä (esim. iltahoito), palveluohjaus kohdistaa haun tiettyyn yksikköön. Haun kohdentamisesta laitetaan tieto Edlevon muistilapulle.

3 VARHAISKASVATUSPAIKAN OSOITTAMINEN

3.1 Sijoittamisprosessi ja määräajat

Aika / Tekijät	4 kk ennen varhaiskasvatuksen alkamista	2 viikon kuluessa hakemuksen jättämisestä	noin 1 kk ennen varhaiskasvatuksen alkamista	2 vk ennen varhaiskasvatuksen alkamista
Huoltaja	Täyttää varhaiskasvatushakemuksen.			2. Saa tiedon varhaiskasvatuspaikasta ja ilmoittaa sen vastaanottamisen sekä sopii tutustumisesta.
Palveluohjaus	Vastaanottaa hakemuksen ja tallentaa sen.	On tarvittaessa yhteydessä huoltajiin kahden viikon kuluessa ja tarkentaa varhaiskasvatuksen tarpeen.	Neuvottelee huoltajan kanssa ja kirjaa mahdolliset vaihtoehdot. Valmisteleo lapsen sijoittumista ja on yhteydessä esimiehiin.	
Päätöksen tekijä				1. Tekee päätöksen ja sijoituksen Edlevoon. Hakemus poistuu. On tarvittaessa yhteydessä huoltajaan ja toimittaa huoltajille päätöksen varhaiskasvatuspaikasta.

Sähköisen hakemuksen jättäneet saavat ilmoituksen, että heihin ollaan yhteydessä n. 1 kk ennen varhaiskasvatuksen alkamista.

Huoltajien ja palveluohjauksen välinen yhteydenpito, sopimukset ja vaiheet kirjataan Edlevoon.

Kirjalliset ilmoitukset, lausunnot ym. varhaiskasvatukseen järjestämiseen liittyvät asiakirjat on toimitettava lapsen hakemuksen yhteyteen palveluohjaukseen.

Palveluohjaus merkitsee Edlevoon, jos lapsi tarvitsee varhaiskasvatuksessa tukea (tuen tarve, lastensuojelun tai muu perheen ilmoittama tarve).

Varhaiskasvatukseen tarpeessa tapahtuvat muutokset päivitetään myös Edlevoon. Huoltajalla on mahdollista saada tietoonsa järjestelmään kirjatut tiedot.

Jos huoltaja hakee päätökseen muutosta sivistyslautakunnalta, Edlevon kirjaukset tarkistetaan. Erityisen tärkeää on kirjata kaikki neuvottelut perheen kanssa silloin, kun joudutaan tekemään huoltajan toivomista varhaiskasvatuspaikoista poikkeava päätös.

Jos huoltaja muuttaa ensisijaista varhaiskasvatuspaikkatoivetta, palveluohjaus kirjaa sen Edlevoon ja päätös tehdään mahdollisuuksien mukaan huoltajan toivomassa muodossa.

Päiväkodin johtaja/perhepäivähoidon ohjaaja päättää varhaiskasvatuspaikan antamisesta palveluohjauksesta saadun tiedon ja tämän palveluohjeistuksen perusteella. Lapsia valitessa tulee huomioida ensisijaisesti lakisääteisyys täyttyminen koko kaupungin tasolla. Yksikön esimies vastaa yksikkönsä täyttöasteesta ja valitsee lapset sen perusteella. Palveluohjaus koordinoi tilannetta koko kaupungin tasolla ja vastaavat päiväkodinjohtajat alueellisesti.

3.2 Varhaiskasvatukseen sijoittaminen

Kaikille varhaiskasvatukseen oikeutetuille hakijoille tehdään päätös varhaiskasvatukseen ottamisesta. Varhaiskasvatushakemus on voimassa enintään vuoden, mikäli huoltajat itse siirtävät lakisääteistä varhaiskasvatukseen alkamispäivää. Lapselle osoitetaan varhaiskasvatuspaikka mahdollisuuksien mukaan huoltajien ensisijaisen valinnan perusteella. Jos huoltajien esittämissä varhaiskasvatuspaikoissa ei ole vapaita paikkoja, päättäjä tekee päätöksen sijoittamisperusteiden pohjalta.

Kun hakijoita on johonkin varhaiskasvatuspaikkaan samaan aikaan enemmän kuin paikkoja, käytetään seuraavia sijoittamisperusteita:

- sisarusuhteet, lapsikohtaiset erityisyydet
- alueellinen saavutettavuus ja kulkuyhteydet
- muut perhekohtaiset syyt
- yksikön ryhmärakenne tai muut toiminnalliset syyt

Näissä tilanteissa esimies dokumentoi sijoittamisperusteet Edlevon muistilapulle mahdollisia muutoksenhakuja varten.

Valmisteltaessa päätöstä, joka ei ole huoltajien esittämien vaihtoehtojen mukainen, tulee varmistaa, että he ovat saaneet tilanteesta etukäteen tiedon. Valitsevan yksikön esimies on yhteydessä huoltajiin tällaisissa tilanteissa. Kevään valintojen yhteydessä sovitaan tiedottamisesta erikseen. Päätös tehdään hakemukseen merkityn varhaiskasvatuksen aloittamispäivän mukaan.

3.3 Ilta- viikonloppu- ja vuoropäivähoitoon sijoittaminen

Ilta- viikonloppu- tai vuorohoitoa järjestetään lapsille huoltajien opiskelusta tai työstä johtuvan säännöllisen vuorohoidon tarpeen mukaan. Huoltajia pyydetään hakemisen yhteydessä osoittamaan todistus vuorotyöstä tai opiskelusta. Huoltajille tiedotetaan jo hakuprosessin aikana, sekä päätöksen yhteydessä, että työtilanteen muuttuessa tai opiskelun päätyttyä lapselle järjestetään varhaiskasvatuspaikka toisesta ryhmästä tai päiväkodista. Yksiköt seuraavat perheiden ilta- viikonloppu- ja vuoropäivähoidon käyttöä. Näin toimitaan, jotta laajempaa varhaiskasvatusta tarjoavat paikat ovat kulloinkin sellaista varhaiskasvatusta säännöllisesti tarvitsevilla lapsilla.

Liitteenä on ohjeistus ilta-, viikonloppu- ja vuorohoidosta.

3.4 Päätös varhaiskasvatuksesta

Päätös varhaiskasvatuksesta tehdään Lahden kaupungin varhaiskasvatukseen. Sähköinen/kirjallinen päätös varhaiskasvatuksesta ja lapsen varhaiskasvatuspaikka ilmoitetaan huoltajille pääsääntöisesti viimeistään kaksi viikkoa ennen varhaiskasvatuksen alkamista. Elokuussa alkavasta varhaiskasvatuksesta päätetään ja ilmoitetaan toukokuun 15. päivään mennessä.

Päätös varhaiskasvatuksesta tiedotetaan pyydettäessä erikseen molemmille yhteishuoltajille.

~~Kun huoltajat hakevat varhaiskasvatusta asuinosoitteen ollessa vielä Lahden ulkopuolella, tulee tarkistaa, että huoltajilla on varhaiskasvatuksen alkuun mennessä katuosoite Lahdessa (ei poste restante). Muutoin aiempi päätös kumotaan tekemällä huoltajille uusi kielteinen päätös perusteluineen (esim. lapsi ei asu Lahdessa).~~ **Lapselle voidaan myöntää varhaiskasvatuspaikka myös tilapäisen asumisen perusteella. Lapsen tilapäinen asuminen kunnassa todennetaan Digi- ja väestötietovirastolle tehdyllä ilmoituksella. Jos tilapäinen asuminen kestää niin lyhyen ajan, ettei kotikuntalaki edellytä tilapäisen asuinpaikan ilmoitusta Digi- ja väestötietovirastolle, asuminen voidaan todentaa myös muulla luotettavalla tavalla.** Poikkeuksena ovat kuntarajat ylittävän käytön sopimus tai yhteishuoltajien asuminen kahdella paikkakunnalla.

Huoltajille lähetettävä päätös/sijoitusilmoitus sisältää seuraavat tiedot:

- ajankohta, jolloin palvelu alkaa ja tarvittaessa päättymispäivämäärä
- varhaiskasvatusmuoto ja laajuus
- varhaiskasvatuspaikkatiedot, päätöksentekijä
- menettely, jolla ilmoitetaan varhaiskasvatuspaikan vastaanottamisesta tai perumisesta.

Varhaiskasvatuspäätökset ostopalvelupäiväkotiin tekee varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö.

Mikäli lapselle joudutaan osoittamaan uusi varhaiskasvatuspaikka varhaiskasvatuspaikan lakkaamisen vuoksi, sijoitetaan lapsi lähtökohtaisesti huoltajien valitsemaan varhaiskasvatuspaikkaan palveluntarve huomioiden heti, kun se on mahdollista tai selvitetään mahdollinen vaihtoehto. Valintapäätöksen jälkeen tiedotusvastuu huoltajille on valintapäätöksen tehneellä päiväkodin johtajalla/ perhepäivähoidon ohjaajalla.

Oikeus varhaiskasvatukseen päättyy 31.7. sinä vuonna, kun lapsi tulee oppivelvollisuusikäiseksi.

3.5 Siirto toiseen varhaiskasvatuspaikkaan

Huoltajien tehdessä siirtohakemuksen, sovelletaan samoja sijoittamisperusteita kuin uusiin hakijoihin. Lapsi siirretään varhaiskasvatuspaikan vapautuessa mahdollisuuksien mukaan toivotulle varhaiskasvatusalueelle tai toivottuun yksikköön. Siirroilla pyritään varmistamaan lain tarkoittama alueellinen saavutettavuus ja niitä tulee arvioida sekä toteuttaa muiden hakijoiden rinnalla.

Siirtohakemus on voimassa yhden vuoden ja se tallennetaan Edlevoon. Jokainen esimies tarkistaa Edlevosta yksikköönsä tulleet hakemukset sekä siirtotoiveet ja toteuttaa siirrot tämän palveluohjeistuksen mukaisesti.

Vastaanottovan yksikön esimies ilmoittaa siirtojen toteutumisen huoltajille ja nykyiseen varhaiskasvatuspaikkaan.

Huoltajien saama varhaiskasvatuspäätös on voimassa siihen asti, kunnes lapsi tulee oppivelvolliseksi. Siirrosta ilmoitetaan huoltajille sijoitusilmoituksella. Varhaiskasvatuspäätös on voimassa vain niin kauan, kuin sijoituksessa ei ole katkoa. Huoltajat eivät voi siirron yhteydessä irtisanoa lapsen edellistä varhaiskasvatuspaikkaa.

3.6 Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjeet tulevat huoltajille päätöksen liitteenä. Lasten varhaiskasvatukseen ottamista koskevaan viranhaltijan päätökseen tyytymättömällä on oikeus saada päätös sivistyslautakunnan käsiteltäväksi, jos hän 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saatuaan sitä vaatii.

4 VARHAISKASVATUSPAIKAN KÄYTTÄMINEN

4.1 Varhaiskasvatuspaikan vastaanottaminen

Varhaiskasvatus ja siitä laskuttaminen alkavat varhaiskasvatuspäätöksessä myönnetyn aloituspäivämäärän mukaan. Jos lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa myöhemmin, hänet merkitään poissaolevaksi.

Jos myönnettyä varhaiskasvatuspaikkaa ei oteta vastaan, huoltajien tulee ilmoittaa siitä kirjallisesti mahdollisimman pian ja viimeistään kahden viikon kuluessa päätöksen saamisesta.

Jos varhaiskasvatuspaikka perutaan ennen varhaiskasvatuksen alkamista, sijoitus poistetaan ja päätös mitätöidään. Jos varhaiskasvatuspaikkaa ei peruta ennen varhaiskasvatuksen alkamista, peritään siitä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukainen maksu.

Jos myönnettyä paikkaa ei ole peruttu, eikä lasta tuoda varhaiskasvatukseen kuukauden kuluessa, varhaiskasvatuksen tarpeen katsotaan oleellisesti muuttuneen ja oikeus myönnettyyn varhaiskasvatuspaikkaan päättyy. Esimies lähettää huoltajille etukäteen kirjallisen tiedoksiannon asiasta.

4.2 Tutustumisjakso

Lapsi voi tutustua varhaiskasvatuspaikkaan huoltajiensa kanssa noin viikon ennen varhaiskasvatuksen alkamista. Järjestelystä sovitaan huoltajien kanssa aina erikseen.

Varhaiskasvatuspäätöksessä olevasta aloittamispäivämäärästä lähtien

- lapsi voi jäädä varhaiskasvatuspaikkaan ilman huoltajia
- varhaiskasvatuksella on vastuu lapsesta ja lapsi on vakuutettu

- laskutus alkaa ja kotihoidon sekä yksityisen hoidon tuki päättyvät päätöksen aloittamispäivämäärään edeltävään päivään.

4.3 Varhaiskasvatusajan muutos

Lapsen palvelun tarpeen muutos tehdään vanhempien ilmoittamasta ajankohdasta lähtien. Palveluntarpeen muutoksesta tehdään myös päätös, joka toimitetaan vanhemmille.

4.4 Varhaiskasvatuspaikan käyttämättä jättäminen

Jos jo varhaiskasvatuksessa ollut lapsi on ilmoittamatta pois varhaiskasvatuksesta kuukauden, voidaan varhaiskasvatuksen tarve katsoa päättyneeksi. Poissaolon syy pyritään aina selvittämään mahdollisimman pian. Jos huoltajiin ei saada yhteyttä, varhaiskasvatusyksikön esimies lähettää huoltajille etukäteen ennen kuukauden täyttymistä kirjallisen tiedoksiannon varhaiskasvatuksen päättymisestä, joka on kuukausi lapsen viimeisestä läsnäolopäivästä.

Varhaiskasvatuksen keskeytyksestä on kyse silloin, kun lapsi on jo ollut varhaiskasvatuksessa. Määräaikaisen keskeytyksen voi aloittaa aikaisintaan lapsen oltua varhaiskasvatuksessa kuusi kuukautta. Keskeytyksen kesto on enintään kuluvan toimintakauden loppuun. Määräaikaisen keskeytyksen aikana maksu määräytyy voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti.

4.5 Takuupaikka

Takuupaikkajärjestelmä on tarkoitettu sellaisille huoltajille, jotka vanhempainvapaan tai hoitovapaan vuoksi ottavat lapsensa pois varhaiskasvatuksesta. Paikka järjestetään näille lapsille viimeistään varhaiskasvatuksen tarvetta seuraavan toimintavuoden alusta.

Lapsi voi takuuajan jälkeen palata samaan päiväkotiin ja mahdollisuuksien mukaan saman alueen perhepäivähoitopaikkaan.

Varhaiskasvatuspäätös on takuuajan voimassa ja siitä tehdään erillinen takuupaikkasopimus. Muutos kirjataan Edlevon muistilapulle. Varhaiskasvatuksen jatkuessa ei uutta hakemusta tarvitse täyttää.

4.6 Vanhempainvapaa

Oikeus lapsen samaan varhaiskasvatuspaikkaan säilyy, vaikka lapsi on poissa varhaiskasvatuksesta sinä aikana, jona lapsen hoidosta maksetaan sairausvakuutuslain mukaista vanhempainrahaa, jos poissaolo kestää yhtäjaksoisesti enintään 13 viikkoa. Ajalta ei peritä asiakasmaksua.

Yli 5 päivää kestävästä vanhempainvapaaseen liittyvästä poissaolosta on ilmoitettava päiväkotiin tai perhepäiväkotiin viimeistään yhtä kuukautta ennen sen suunniteltua aloittamispäivää. Toistuvasta 1–5 päivää kestävästä poissaolosta on ilmoitettava viikko ennen ensimmäisen poissaolon suunniteltua aloittamispäivää. Näiltä ajanjaksoilta ei peritä asiakasmaksua.

Kertaluonteisesta enintään 5 päivää kestävästä poissaolosta ei ole ilmoitusvelvollisuutta, eikä ajalta saa asiakasmaksuvapautusta.

4.7 Muistutus ja kantelu

Varhaiskasvatuksen laatuun tai siihen liittyvään kohteluun tyytymättömällä lapsen vanhemmalla tai muulla huoltajalla on oikeus tehdä muistutus toiminnasta vastaavalle päiväkodin johtajalle, toimipaikan vastuuhenkilölle tai varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle. Toimipaikan on tiedotettava asiakkailleen muistutusoikeudesta riittävällä tavalla sekä järjestettävä muistutuksen tekeminen asiakkaalle mahdollisimman vaivattomaksi. Muistutus tulee tehdä pääsääntöisesti kirjallisesti. Muistutus voidaan tehdä myös suullisesti erityisestä syystä.

Muistutus on kirjattava ja käsiteltävä asianmukaisesti ja siihen on annettava kirjallinen vastaus kohtuullisessa ajassa muistutuksen tekemisestä. Muistutukseen annettuun vastaukseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Muistutuksen tekeminen ei rajoita oikeutta hakea muutosta siten kuin siitä erikseen säädetään. Muistutuksen tekeminen ei myöskään vaikuta oikeuteen kannella asiastaan valvoville viranomaisille. Kanteluun sovelletaan, mitä hallintolain 8a luvussa säädetään hallintokantelusta.

Jos asiassa ei ole tehty muistutusta ja valvontaviranomainen arvioi, että kantelu on tarkoituksenmukaisinta käsitellä muistutuksena, viranomainen voi siirtää asian asianomaiseen toimipaikkaan tai varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan käsiteltäväksi. Siirto on tehtävä välittömästi arvion tekemisen jälkeen. Siirrosta on ilmoitettava kantelun tekijälle. Toimipaikan on annettava tieto siirrettyyn asiaan annetusta vastauksesta siirron tehneelle valvontaviranomaiselle. Jos asia siirretään, kantelun tutkimatta jättämisestä ei tehdä päätöstä. (Varhaiskasvatuslaki 54§)

4.8 Ilmoitusvelvollisuus

Varhaiskasvatustalakeia on 1.8.2021 täydennetty henkilökunnan ilmoitusvelvollisuudella. Lain mukaan henkilön on ilmoitettava viipymättä varhaiskasvatuksen toimipaikan toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Ilmoitus tehdään kirjallisesti. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön tulee ilman aiheetonta viivytystä käynnistää tarvittavat toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Hänen on myös ilmoitettava asiasta varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle (varhaiskasvatusjohtaja).

Palveluntuottajan on tiedotettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta ja sen käyttöön liittyvistä asioista. Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamista koskevat menettelyohjeet on laadittava kirjallisena ja pidettävä julkisesti nähtävillä.

4.9 Varhaiskasvatuksen irtisanominen

Huoltajat ilmoittavat varhaiskasvatuksen päättymisestä kirjallisesti etukäteen ja maksu peritään varhaiskasvatuksen asiakasmaksuohjeen mukaisesti.

5 VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN ERITYISTILANTEISSA

5.1 Varhaiskasvatuspaikan tilapäinen käyttö

Huoltajat voivat saada varhaiskasvatuspaikan tilapäiseen tarpeeseen. Tilapäisestä varhaiskasvatuksesta tehdään hakemus ja päätös ja siitä peritään kiinteä päivähinta. Maksujen perimisestä on oma ohje.

5.2 Erityishuolto-ohjelmaan perustuva varhaiskasvatus

Lapsen varhaiskasvatus voi joissakin tapauksissa olla kuntouttavaa, jolloin se liitetään lapsen erityishuolto-ohjelmaan. Kuntouttavaksi määritellyltä osin palvelu on lapsen huoltajille maksutonta ja sen yllättävältä osalta peritään maksu. Varhaiskasvatusta ja kotihoidon tukea voi

saada samaan aikaan silloin, kun kuntouttavan varhaiskasvatuksen tarve on kirjattu lapsen erityishuolto-ohjelmaan.

5.3 Lastensuojeluun tai muuhun syyhyn perustuva lapsen sijoittaminen varhaiskasvatukseen

Lapsen terveyden tai kehityksen kannalta välttämättömät sosiaalihuollon palvelut ja lasten päivähoito on järjestettävä sen mukaisesti kuin lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä on arvioinut niiden tarpeen lapsen tai vanhemman asiakassuunnitelmassa. (Lastensuojelulaki 36§)

Lastensuojelullisten syiden vuoksi lapsen etu voi olla varhaiskasvatuksen järjestäminen kiireellisenä tai tilapäisluonteisena ja varhaiskasvatuspaikka pyritään näissä tapauksissa järjestämään tarpeen mukaan.

Myös muissa perustelluissa tilanteissa lapsen etu voi olla lakisääteistä aikaa nopeampi sijoittaminen.

6 OIKEUS KUNTARAJAT YLITTÄVÄÄN VARHAISKASVATUKSEEN JA ESIOPETUKSEEN

Varhaiskasvatuspalvelujen ja esiopetukseen osallistumisen seudulliset linjaukset ovat liitteenä.

7 ESIOPETUKSEEN HAKEMINEN

Kunta on velvollinen järjestämään alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta (perusopetuslaki 4 §). Lisäksi kunta on velvollinen järjestämään oppivelvollisuuden alkamisvuonna esiopetusta pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille ja niille lapsille, jotka aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin.

7.1 Esiopetukseen osallistuminen

Esiopetus on velvoittavaa. Tämä merkitsee sitä, että oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen huoltajan on huolehdittava siitä, että lapsi osallistuu esiopetukseen tai muuhun

esiopetuksen tavoitteet saavuttamaan toimintaan.

Esiopetuksen velvoittavuuteen liittyvän läsnäolon osalta noudatetaan seuraavia linjauksia:

- alle kahden viikon poissaolosta riittää ilmoitus päiväkotiin
- yli kahden viikon poissaolo sovittava päiväkodin kanssa
- esiopetuksen tavoitteiden toteutumisesta keskustellaan poissaolojen yhteydessä
- ilta-, viikonloppu- ja vuorohoidon osalta tulee huolehtia esiopetuksen tavoitteiden saavuttamisesta

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan lapsen on osallistuttava esiopetukseen oppivelvollisuuden alkamisvuonna. Lisäksi pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella on oikeus saada esiopetusta sinä vuonna, jona lapsi täyttää viisi vuotta. Sellaisella lapsella, joka aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin, on oikeus saada esiopetusta myös oppivelvollisuuden alkamisvuonna.

7.2 Lyhyet ja turvalliset matkat

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden koulumatkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä.

Perusopetuslain 32 §:n mukaan, jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitettussa varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen.

Esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin perusopetuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään varhaiskasvatukseen, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan välillä.

7.3 Mahdollisuus varhaiskasvatukseen osallistumiseen

Esiopetusta järjestettäessä otetaan huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluja ja vastaavasti varhaiskasvatusta järjestettäessä, että varhaiskasvatuksessa olevilla on mahdollisuus osallistua esiopetukseen. Säännökset ovat tarkoitettuja toimintojen yhteensovittamista kunnassa ohjaaviksi. Yhteensovittamista tapahtuu sekä ko. palvelujen sijainnin, että palvelujen järjestämisaikojen suhteen.

Esiopetus ja siihen liittyvä varhaiskasvatus järjestetään päiväkodeissa yhteisissä tiloissa sekä yhteisellä henkilöstöllä ja esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen paikkatilannetta tarkastellaan kokonaisuutena. Edellisen ikäluokan lähtiessä kouluun päiväkodista vapautuu paikkoja uusille esiopetusta tai varhaiskasvatusta tarvitseville lapsille ja esiopetusryhmät muodostetaan vuosittain tämän vaihtuvuuden puitteissa. Näin myös muodostuu päiväkotikohtainen enimmäisoppilasmäärä esiopetuksessa, sekä siihen liittyvä oppilaiden sijoittaminen päiväkoteihin.

Em. johdosta esiopetusvalintoihin vaikuttavat päiväkotikohtaisesti useat eri tekijät (esimerkiksi esiopetuksen lisäksi tarvittavan varhaiskasvatuksen laajuus ja erityistarpeet, päiväkodin sijainti, käytettävissä olevien varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikkojen määrä ja niiden ikärakenne, sisarukset sekä varhaiskasvatukseen liittyvä subjektiivinen oikeus saada paikka tietyn ajan kuluessa).

Liitteenä ovat periaatteet lasten valinnassa keväällä huomioitavista periaatteista.

Kunta osoittaa opetusta saavalle edellä mainittujen periaatteiden mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa oppilaalle annetaan opetusta. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämiseksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä varhaiskasvatuspaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämisaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä vaihtaa opetuksen järjestämisaikkaa. (Perusopetuslaki 6 §).

7.4 Esiopetukseen hakeminen

Perusopetusasetuksen 23 a §:n mukaan esiopetukseen tulee hakea ennen opetuksen alkamista opetuksen järjestäjän ilmoittamalla tavalla. Opetuksen järjestäjän tulee etukäteen ilmoittaa esiopetuksen järjestämisaikoista, opetuksen aloitus- ja päättymisajankohdasta sekä siitä, miten sen järjestämään tai hankkimaan esiopetukseen haetaan.

Esiopetukseen voi hakea oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan perusopetuslain 6 §:n 2 momentin mukaan osoittamaan esiopetuksen järjestämisaikkaan. Näitä oppilaita otettaessa on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Kunta voi kuitenkin päättää, että sen itse järjestämään tai

hankkimaan esiopetukseen otetaan ensisijaisesti kunnassa asuvia lapsia. Lahden kaupungin järjestämään esiopetukseen otetaan ensisijaisesti Lahdessa asuvia lapsia (ks. luku oikeus kuntarajat ylittävään varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen).

Lapsen asuinpaikan tai huoltajan työ- tai opiskelutilanteen muuttuessa taikka muusta erityisestä syystä esiopetukseen voi hakea opetuksen järjestäjän edellyttämää ajankohtaa myöhemmin. Opetuksen järjestäjä ratkaisee sen, milloin on kysymys säännöksessä mainitusta muusta sellaisesta erityisestä syystä, joka oikeuttaa hakeutumaan esiopetukseen pääsääntöistä hakuaikaa myöhemmin. Mikäli edellä todetut edellytykset täyttyvät, lapselle tulee osoittaa esiopetuspaikka mahdollisimman pian sen jälkeen, kun hakemus on tehty. Kunnalla on opetuksen järjestäjänä lopullinen vastuu esiopetuspaikan löytämiseksi.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapsella on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna oikeus saada esiopetusta. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella tämä oikeus alkaa sen vuoden syyslukukauden alussa, jolloin lapsi täyttää viisi vuotta. Päätös oppivelvollisuuden pidentämisestä tarvitaan ennen esiopetuksen alkua, jotta oikeus siihen voi toteutua. Lahdessa edellytetään päätöstä pidennetystä oppivelvollisuudesta 15.9. mennessä.

7.5 Päätöksentekijöiden toimivalta

Lahden kaupungin sivistystoimialan toimintasäännön mukaan päätösvalta esiopetukseen oppilaaksiotosta on päiväkodinjohtajalla.

Päätökseen haetaan tarvittaessa muutosta valittamalla aluehallintoviranomaiselle.

7.6 Oppilaaksiotto

Perusopetuslain 6 §:n mukaisesti esiopetus pyritään järjestämään siten, että oppilaan matkat ovat mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Lahti on jaettu yhdeksään eri oppilaaksiottoalueeseen (liitteenä) ja esiopetus pyritään järjestämään ensisijaisesti sillä alueella, jossa lapsi asuu. Jos esiopetuspaikka ei järjesty omalta alueelta, kunta osoittaa muun soveltuvan esiopetuspaikan. Jos esiopetuksen järjestämispaikka poikkeaa haetusta ja matkan turvallisuus ja pituus täyttävät perusopetuslain 32 §:n edellytykset maksuttomalle kuljetukselle tai oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävälle riittävälle avustukselle, se myönnetään hakemuksesta.

Esiopetuspaikka osoitetaan toiselta alueelta jäljempänä kuvattujen kriteerien perusteella.

Oppilaaksiotto edellyttää, että päiväkotia on määritelty esiopetuksen järjestämispaikaksi ja ryhmäkokoedellytys täyttyy.

7.6.1 Esiopetuspaikan osoittaminen omalta alueelta

Mikäli lapsen tulevan koulun yhteydessä järjestetään esiopetusta, esiopetuspaikka osoitetaan ensisijaisesti sieltä tai tulevan koulun kanssa yhteistyötä tekevältä esiopetuspaikasta.

Esiopetuspaikka osoitetaan samasta esiopetusta järjestävästä päiväkodista, jossa lapsi on jo ollut varhaiskasvatuksessa.

Mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen samassa päiväkodissa, mikäli esiopetukseen liittyy esimerkiksi ilta- viikonloppu- vuorohoidon tai tuen tarve.

Esiopetuspaikaksi ei osoiteta päiväkotia, jonne kunnan tulee järjestää kuljetus, jos alueella on päiväkotia, johon ei synny kuljetuksen järjestämisvelvollisuutta. Mikäli esiopetuspaikaksi joudutaan osoittamaan päiväkotia, johon kunnan tulee järjestää kuljetus, osoitetaan esiopetuspaikka, johon kuljetus voidaan järjestää ensisijaisesti julkista liikennettä käyttäen.

Mikäli lapsi muuttaa kesken esiopetuksen toimintavuoden alueelta toiselle, esiopetuspaikka myönnetään mahdollisuuksien mukaan uudelta alueelta. Lapsella on kuitenkin huoltajien niin halutessa mahdollisuus jatkaa esiopetusvuosi loppuun entisellä alueella.

7.6.2 Esiopetuspaikan osoittaminen toiselta alueelta

Mikäli lapselle ei järjesty esiopetuspaikka omalta alueelta, kun otetaan huomioon käytettävissä olevien esiopetuspaikkojen määrä (suhde varhaiskasvatuspaikkoihin) ja ryhmien tarkoituksenmukainen muodostaminen.

Jos lapsella on viikonloppu- tai vuorohoidon tarve, eikä esiopetusta näistä syistä voida järjestää omalla alueella.

Muista perustelluista syistä, esimerkiksi erityiseen tukeen, iltahoitoon,- sisarusperusteeseen tai opetuksen järjestämiseen liittyvät muut syyt.

7.7 Esiopetuksen järjestämispaikat

Esiopetus järjestetään kunnallisissa päiväkodeissa. Järjestämisen edellytyksenä on 13 lapsen

minimimäärä yksikkötasolla. Ilta-,viikonloppu- ja vuoro- sekä erityisryhmissä ryhmäkoko voi tarvittaessa olla pienempi.

LIITE 1. LASTEN VALINNASSA KEVÄÄLLÄ HUOMIOITAVIA PERIAATTEITA:

Valittaessa lapsia tulevalle toimintakaudelle noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Ensin suunnitellaan omassa yksikössä jo varhaiskasvatuksessa olevien lasten siirto oikeisiin ryhmiin ja samalla tarkastellaan ryhmärakenteen muutostarpeet.
- 28.2 mennessä valitaan käytöstä pois jäävien yksiköiden ja perhepäivähoitajien lapset mahdollisuuksien mukaan huoltajien toivomassa muodossa.

- ao. yksiköiden esimiehille toimitetaan tieto hakijoista
- huomioidaan palvelutarve
- Lasten tuen tarpeiden arviointi 15.3. mennessä
- 31.3. mennessä valitaan esiopetusoppilaat ja huomioidaan sisarukset
 - esiopetusta varten tulee muodostaa alueittain riittävä määrä esiopetusryhmiä ennen kuin lapsia valitaan varhaiskasvatukseen
 - esiopetussijoitukset tehdään 31.3. mennessä ja päätökset esiopetukseen sekä esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen samoin kuin sisaruksille tehtävät varhaiskasvatuspäätökset tulee olla huoltajilla 15.4. mennessä
- 15.4. mennessä valitaan perustellut (esimerkiksi toiselta alueelta) siirrot ja huomioidaan sisarukset.
 - Siirrot tulee ilmoittaa lasten nykyiseen varhaiskasvatuspaikkaan ja laittaa Efficaan, jotta vapautuville paikoille voidaan valita uusia lapsia. Huom. siirtojen toteutumisen ilmoittamisesta huoltajille vastaa vastaanottavan yksikön esimies.
- 30.4 mennessä sijoitetaan varhaiskasvatuksen uudet hakijat.
- Ne lapset, joita ei olla saatu valittua ennen valintakokouksia, valitaan niissä.
- Varhaiskasvatuspäätökset tulee olla vanhemmilla 15.5 mennessä.

Liite 2. OHJEISTUS ILTA-, VIIKONLOPPU- JA VUOROHOIDOSTA

Päiväkodit Lahdessa ovat normaalisti auki tarpeen mukaan arkipäivisin klo 06.00-18.00. Osassa päiväkotija on pidennetty aukioloaika. Näissä päiväkodeissa järjestetään iltahoitoa, jolloin päiväkotija on auki tarvittaessa arkisin klo 05.00-23.00, viikonloppuhoitoa, jolloin päiväkotija on iltahoidon lisäksi auki myös viikonloppuisin tarvittaessa klo 05-23.00 sekä vuorohoitoa, jolloin

päiväkoti on tarvittaessa auki koko vuorokauden.

Ilta-, viikonloppu- tai vuorohoitoon ei ole subjektiivista oikeutta, vaan se on tarkoitettu lapsille, jotka huoltajiensa työn tai opiskelun vuoksi tarvitsevat sitä säännöllisesti.

Ilta-, viikonloppu- tai vuorohoidon tulee perustua varhaiskasvatussuhteen alussa varhaiskasvatushakemuksessa tai sen jälkeen tehdyllä hoitoajan muutoshakemuksella ilmaistuun, opiskelun tai työn aiheuttamaan tarpeeseen. Huoltajia pyydetään hakemisen yhteydessä osoittamaan todistus vuorotyöstä tai opiskelusta. Myönnettäessä lapselle laajennetun varhaiskasvatusajan mukainen varhaiskasvatuspaikka, todetaan perusteet sekä mahdollisuus varhaiskasvatusajan (ja -paikan) muuttumiseen, jos huoltajien työ-, tai opiskelutilanne muuttuu. Jos laajennetun varhaiskasvatuksen tarve päättyy, lapselle järjestetään yhteistyössä huoltajien kanssa varhaiskasvatuspaikka toisesta ryhmästä, päiväkodista tai perhepäivähoidosta.

Varhaiskasvatuksen alkaessa huoltajien kanssa keskustellaan varhaiskasvatusaikojen ilmoittamisesta etukäteen ja niiden toteutumista seurataan. Lasten hoitoajat perustuvat huoltajien työ- ja opiskeluaikoihin ja varhaiskasvatuksen henkilöstötarve suunnitellaan huoltajien ilmoittaman tarpeen mukaan. Jotta henkilöstön työvuorot vastaisivat parhaalla mahdollisella tavalla lasten tarvitsemia varhaiskasvatusaikoja, on erittäin tärkeää saada huoltajilta tieto lapsen tarvitsemista varhaiskasvatusajoista hyvissä ajoin ja että niitä noudatetaan.

Seuraavilla järjestelyillä on tavoitteena taata lapselle riittävä yöuni ja selkeä päivärhythmi vuorohoitoa antavissa päiväkodeissa:

- huoltajien vapaa- / lomapäivät ovat lähtökohtaisesti myös lapsen vapaapäiviä
- ensimmäiset lapset tulevat pääsääntöisesti hoitoon klo 05.00 lähtien
- lapset, jotka eivät jää yöhoitoon, tulee pääsääntöisesti hakea klo 23.00 mennessä
- yöhoitoa tarvitsevat lapset tulevat hoitoon klo 21.00 mennessä (alle 3-vuotiaat klo 20.00 mennessä ja kolme vuotta täyttäneet lapset kello 21.00 mennessä), tarkempi varhaiskasvatusaika neuvotellaan erikseen.
- Lapsi voi olla varhaiskasvatuksessa aina, kun molemmat huoltajat ovat työssä sekä yövuoron jälkeen huoltajien nukkumisajan. Yöhoitoon tarve voi syntyä myös huoltajien myöhäisen iltavuoron ja aikaisen aamuvuoron yhdistelmästä. Iltahoitoon (haku aika kello 20.00 tai myöhemmin) tai yöhoitoon tulevat lapset voivat tulla varhaiskasvatukseen joustavasti kello 11.30 alkaen, lapsen ikä ja päiväunitarve huomioiden.
- Aamupala tarjotaan niille lapsille, jotka ovat paikalla klo 08.30 tai aikaisemmin. Lounas tarjotaan niille lapsille, jotka ovat paikalla klo 11.00. Välipala tarjotaan klo 14.00 jälkeen. Päivällinen tarjotaan klo 17.00 jälkeen ja iltapala tarjotaan klo 19.00 jälkeen. Ruokailut järjestetään ohjastusti kaikille läsnä oleville lapsille.

Esiopetukseen osallistuminen

Mikäli ilta-, viikonloppu- tai vuorohoitoa tarvitseva lapsi on esiopetusikäinen, hän osallistuu oman

päiväkodin esiopetusryhmän toimintaan. Esiopetus on velvoittavaa, mutta osallistuminen esiopetukseen huoltajien vapaapäivien aikana on kuitenkin huoltajien harkinnassa. Toisaalta olisi hyvä huomioida lapsen lepo ja vapaapäivät varhaiskasvatuksesta ja toisaalta riittävä osallistuminen esiopetukseen sen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Varahoito ja yhteistyö päiväkotien kesken

Juhlapyhiin sijoittuva varhaiskasvatuksen tarve on yleensä vähäistä ja sen tarve vaihtelee. Jos lapsella on vuorohoidon tarve ja lapsen oma päiväkotikiinnitys on kiinni, lapselle järjestetään tarvittaessa varahoitopaikka toisesta vuoropäiväkodistä.

Myös kesällä toimintaa keskitetään ja oman päiväkodin ollessa kiinni, varhaiskasvatus järjestetään päivystävässä päiväkodissa.

Tarvittaessa tehdään yhteistyötä eri päiväkotien kesken niin, että lapsen iltahoito järjestetään omassa päiväkodissa ja viikonloppu- tai vuorohoito yhteistyöpäiväkodissa.

Liite 3. VARHAISKASVATUSPALVELUJEN JA ESIOPETUKSEEN OSALLISTUMISEN SEUDULLISET LINJAUKSET

Lähtökohtia:

Lähtökohtaisesti kunta vastaa oman kunnan alueella asuvien lasten varhaiskasvatuksesta ja kunnat ovat mitoittaneet palvelurakenteensa oman kunnan asukkaiden tarpeisiin. Toisiin kuntiin sijoitettujen sijoituslasten osalta sijoituskunta laskuttaa asuinkuntaa varhaiskasvatuksen järjestämisestä kunnalle aiheutuvien kustannusten perusteella. Varhaiskasvatuslain mukaan kunta voi järjestää lasten varhaiskasvatusta myös toisessa kunnassa asuvalle lapselle. Huoltajilla on subjektiivinen oikeus oman kunnan varhaiskasvatukseen ja kuntien harkinnassa on mahdollisuus sen järjestämiseen toisessa kunnassa asuvalle lapselle.

Varhaiskasvatusta voidaan pitää lähipalveluna. Seudullisen varhaiskasvatuksen perusteluna on ollut mahdollisuus lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen työssäkäyntialueen puitteissa. Tällöin huoltajat toisivat lapsensa varhaiskasvatukseen esimerkiksi työssäkäyntikuntaan työmatkojen yhteydessä. Toisaalta lapsen kannalta katsottuna tämä saattaa lisätä lapsen varhaiskasvatuspäivän pituutta, eikä tue lapsen kiinnittymistä omaan asuin- ja ystäväpiiriin. Seudullista varhaiskasvatusta on perusteltu myös palvelun helpottumisena kuntien raja-alueilla, joissa toisen kunnan alueella sijaitseva järjestämispaikka saattaa olla oman kunnan vastaavaa lähempänä.

Esiopetukseen voi osallistua lapsia myös muista kunnista, mutta kunnan itsensä järjestämässä ja hankkimassa esiopetuksessa omasta kunnasta tulevat hakijat voidaan asettaa etusijalle. Toisiin kuntiin sijoitettujen lasten osalta sijoituskunta saa valtionosuuden suoraan ja laskuttaa asuinkuntaa esiopetuksen järjestämisestä kunnalle aiheutuvien todellisten kustannusten ja valtionosuuden erotuksesta.

Seutukuntien varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään sivistyslautakuntien alaisuudessa ja tarkoituksena on muodostaa lapsen kannalta mahdollisimman yhtenäinen jatkumo varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta kouluun. Mikäli lapsen varhaiskasvatus tai esiopetus järjestetään toisessa kunnassa, nämä tavoitteet eivät välttämättä toteudu.

Perusopetuslain mukaan matkat esiopetuspaikkaan tulee olla turvalliset ja lyhyet ja esiopetukseen osallistuvalla lapsella on oltava mahdollisuus varhaiskasvatukseen osallistumiseen.

Yhteistyömahdollisuuksia ja -linjauksia:

1) Huoltajat hakevat lastaan esiopetukseen tai varhaiskasvatukseen oman kunnan ulkopuolelle:

- Suositellaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämistä lähipalveluna omassa kunnassa. Tämä mahdollistaa lapsen kannalta lyhyemmät varhaiskasvatuspäivät,

kiinnittymisen omaan asuinalueeseen sekä joustavan koulupolun muodostumiseen tulevaan kouluun.

- Osallistuminen toisen kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia vastaanottavissa kunnissa (uusien varhaiskasvatuspaikkojen investoinnit), joihin kohdistuu kysyntää (vaikka käyttökustannusten osalta olisi kuntien välistä laskutusta)
- Tilanteissa, joissa toisen kunnan esiopetuksen tai varhaiskasvatuksen järjestämisaika on lähempänä kuin oman kunnan järjestämisaika, esiopetuksen tai varhaiskasvatuksen järjestämismahdollisuus huoltajien suostumuksella selvitetään (järjestämiskunta laskuttaa asuinkuntaa)

2) Huoltajat vaihtavat asuinkuntaa ja varhaiskasvatuksen/ esiopetuksen tarve jatkuu

- esiopetuksen voi jatkaa huoltajien niin halutessa vanhassa kunnassa toimintavuoden loppuun, ei kuntien välistä laskutusta
- huoltajat vastaavat kuljetuksista
- mikäli esiopetuksen lisäksi tarvitaan varhaiskasvatusta, järjestävä kunta laskuttaa kuukauden päästä asuinkunnan muutoksesta uutta asuinkuntaa
- varhaiskasvatuksessa voi jatkaa huoltajien niin halutessa vanhassa kunnassa neljä kuukautta, mikäli kunnassa on tilaa
- järjestämiskunta laskuttaa asuinkuntaa kuukauden jälkeen

3) Lapsella on varhaiskasvatuspaikka kahdessa eri kunnassa esimerkiksi yhteishuoltajuuden perusteella

- huoltajat maksavat varhaiskasvatusmaksun järjestävään kuntaan kuntien omien perusteiden mukaan, ei kuntien välistä laskutusta
- muuten yhteishuoltajuustapauksissa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämisestä vastaa se kunta, jossa lapsen lähihuoltaja on kirjoilla

4) Yhteiset tilaratkaisut tai ostopalvelut kuntien rajaseudulla

- tilanteissa, joissa toisen kunnan esiopetuksen tai varhaiskasvatuksen järjestämisaika on lähempänä kuin oman kunnan järjestämisaika, esiopetuksen tai varhaiskasvatuksen järjestämismahdollisuus huoltajien suostumuksella selvitetään (järjestämiskunta laskuttaa asuinkuntaa)
- yhteisiä tilaratkaisumahdollisuuksia kartoitetaan osana palvelurakenne- esityksiä

5) Yhteiset maksu- ja tukiperiaatteet

- kuntien välisessä laskutuksessa käytetään kuntien omia kustannusperusteita
- yhtenäistetään varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain kuntakohtaiset perusteet

- pyritään yhtenäistämään lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuet

6) Yhteistyö ilta,- viikonloppu,- ja vuorohoidon järjestämisessä

- mahdollisuus vuorohoidon seudulliseen järjestämiseen pääsiäisenä, juhannuksena ja jouluna. Linjaus on periaatteellinen ja vaatii tarpeen tullen tarkempaa selvittelyä järjestämismahdollisuuksista.

Asikkala Hartola Heinola Hollola Kärkölä Lahti Orimattila Padasjoki Sysmä Iitti

LIITE 4. ALUEJAKO

